

เทศน์อบรมพระ ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๓๐

สิ่งสัปปายะ

ธรรมของพระพุทธเจ้าที่ทรงแสดงออกเพื่อสัตว์ทั้งหลายนั้น เป็นธรรมที่ทรงรู้
ประจักษ์ภายในพระทัยเต็มสัดเต็มส่วนไม่มีอะไรบกพร่อง พระองค์จึงแสดงได้อย่างไม่
สะทกสะท้าน แสดงได้อย่างองอาจกล้าหาญ พร้อมด้วยความเมตตาเต็มส่วนที่อยากจะ
ให้สัตว์ทั้งหลายได้เข้าอกเข้าใจในธรรมที่ทรงรู้ทรงเห็นมาแล้วทุก ๆ ชั้นทุกตอน เพราะ
ฉะนั้นท่านจึงเน้นหนักในการปฏิบัติในธรรม ๓ อย่างนี้แยกกันไม่ออก

ปริยัติ นั้นบอกแล้วว่าให้ทำอย่างไร ปฏิบัติ ก็ดำเนินตามที่สอนแล้ว ปฏิเวธ
หมายถึงผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติที่สืบเนื่องมาจากปริยัติ อย่างที่ทรงชี้บอกแล้วใน
เวลาบวช เกสา โลมา นขา ทนฺตา ตโจ นั้นละคือบอกแล้ว นี่งานนะ สถานที่ทำงานก็
บอกอีก ที่ไหนที่ทำงาน งานอันนี้สะดวกที่สุดคือที่ไหนก็บอกอีก

อันดับหนึ่งก็คือรุกขมูล นั้น ร่มไม้ อันดับต่อไป ๆ ท่านก็บอกไปเรื่อย ๆ ท่านว่า
อติเรกโลก ๆ สิ่งเหลือเฟือหรือลาภเหลือเฟืออะไรว่าไป อันดับหนึ่งก็คือตรงนี้ สิ่ง
เหล่านี้เป็นสิ่งที่พระพุทธเจ้าทรงทำดูแล้วทุกสิ่งทุกอย่าง ได้ผลเป็นที่พอพระทัยมาแล้ว
จึงไม่ได้สอนแบบสุมสี่สุมห้า เราผู้ปฏิบัติตามจึงไม่ควรทำแบบสุมสี่สุมห้า โดยไม่พินิจ
พิจารณาไตร่ตรองตามร่องรอยที่ทรงสั่งสอนไว้

ธรรมะเราอย่าไปพูดถึงเรื่องราวสมัยนั้นสมัยนี้ ก็เหมือนกันกับกิเลสที่ฝังอยู่ในหัว
ใจเราเนี่ย มันไม่มีสมัยใดละ กิเลสต้องเป็นกิเลสวันยังค่ำ ให้ถือเอาจุดนี้ ธรรมะเพื่อแก้
กิเลส ถ้านำมาแก้ให้ถูกต้องก็แก้ได้วันยังค่ำเช่นเดียวกัน แต่ส่วนมากเรามักจะไม่ทันกล
มายาของกิเลสและไม่ทัน ไม่ใช่ไม่ทัน ไม่ใช่ไม่ทันนั้นละมากกว่า อะไร ๆ ถ้าเป็นผลลบ
แล้วมันจะเชื่อได้ง่าย ๆ ถ้าเป็นผลบวกเชื่อได้ยาก นี่ละผลคือเรื่องของกิเลส มันต้อยเอา
พับนี้หลุดลอยไปเลย ถ้าเป็นเรื่องของธรรมแล้วเกาะไม่ติด นี่ละมันยากอยู่ตรงนี้

ในเบื้องต้นที่เกาะยังไม่ติดนี้ ต้องได้ใช้ความพินิจพิจารณา ใช้ความพยายาม
การฝึกฝนตนก็ต้องได้สังเกต อย่างที่ท่านพูดในสัปปายะนั้น ไม่ใช่สัปปายะเพื่อฮาตุเพื่อ
ขันธ์ หลักใหญ่คือสัปปายะเพื่อจิตตภาวนา สัปปายะคืออะไรบ้าง

อาหารสัปปายะ นั้น พระองค์ทรงเหลือเฟือที่ไหน ดุชิ เป็นกษัตริย์เสด็จออก
ทรงผนวช มันก็เหมือนกับเทวดาตกจากสวรรค์ลงแดนนรกนั่นเองจะผิดอะไรไป หาขอ
ทานเขาเสวยนั้นทุกชั้นขนาดไหน นั้นละสัปปายะ พระองค์ได้ตรัสรู้เพราะอาหารเหล่านี้
นะ ไม่ได้ตรัสรู้เพราะอาหารในพระราชวัง นี่ก็เป็นสัปปายะอันหนึ่งที่จะควรพินิจ
พิจารณา

ครูบาอาจารย์ทั้งหลายที่พาเราดำเนิน อย่างสมัยปัจจุบันนี้ส่วนมากมักจะเป็น อาหารประเภทเหล่านี้แหละที่สัปายะ สัปายะคือการภาวนาสะดวงสบาย ท่านอยู่ในป่าในเขา อยู่กับคนป่าคนเขา เขามีอะไรเขาก็ใส่บาตรให้ น้ำพริกอะไรๆ ไข่จะหาของดิบๆ ดีๆ นี้ไม่มีแหละ มีของพอยังชีวิต ประทับชีวิตๆ นั้นแหละ ความพอประทั้งชีวิต ในร่างกายของเรานั้นแหละ แต่มันเป็นสัปายะสำหรับการภาวนา นี่มันดีที่ตรงนี้สบายๆ ฉันก็ไม่ได้ฉันมาก เพราะอาหารก็อย่างว่าจะพอลฉันมากอะไร บางทีไม่มีอาหารมีแต่ข้าว แน่ จะเอาอะไรมาฉันมากล่ะ นี่ก็กลายมาเป็นสัปายะ คือการนั่งภาวนาไม่โง่งว่ง ไม่สัปหงกกงกัน ไม่กวนเรื่องหลับเรื่องนอน นั่งก็จิตทางด้านสมาธิก็สงบแนว ถ้าเป็นทางด้านปัญญาก็พิจารณาคล่องตัว นั้น

ให้เห็นซิ สมาธิพระพุทธเจ้าสอนไว้ที่ตรงไหน ที่อยู่ของสมาธิจริงๆ ที่อยู่ของปัญญาจริงๆ ที่อยู่ของมรรคผลนิพพานความหลุดพ้นจากกิเลสจริงๆ อยู่ที่ไหน ค้นหาให้เจอซิ กิเลสอยู่ที่ไหน นี่ละท่านสอนทุกบททุกบาท สอนลงตรงนี้นะ ให้ค้นให้หาให้เห็นธรรมเหล่านี้ที่อยู่ที่ไหนๆ

สถานที่ที่เหมาะสมสำหรับธรรมเหล่านี้ สะดวกสำหรับธรรมเหล่านี้ก็บอกหมดนี้ อาหารเป็นความสะดวกสำหรับธรรมเหล่านี้ก็บอก อาหารสัปายะ แน่

อตุสัปายะ เราก็อากาศที่พอเหมาะสมกับเรา ท่านว่าอตุสัปายะ ดินฟ้าอากาศเป็นที่เหมาะสม ไม่ทึบ เช่นอย่างในเขาในถ้ำนี้ก็ไม่ใช่ถ้ำทึบๆ โลงอยู่สะดวกสบาย เช่นอย่างท่านว่าอัปโภกาส นั่นก็คือเป็นความสะดวกสบายมากละ เป็นกาลเป็นเวลา เช่นในกลางค่ำกลางคืนพระกรรมฐานในวงเราทุกวันนี้ ท่านไปหานั่งภาวนาอยู่กลางแจ้งเจียบๆ สบาย กลางคืนเจียบ เอาที่นี้เสือจะมาทางไหนละ ก็ไปอยู่ในดงของมันนี่ นั่นละเราจะได้เห็นความสามารถของเรา จะได้เห็นวสติปัญญาของเราออกทำงานมันเป็นยังงี้ ได้ยินแต่สติปัญญาๆ

ถ้าไปถูกสถานที่เช่นนั้นครอบงำเข้าไปแล้ว ไม่ต้องบอกสติปัญญาจะมาเองเพื่อการแก้ไขเหตุการณ์ที่กำลังแสดงอยู่เวลานั้น นั้นฟังซิ จิตเมื่อมีผู้รักษา สติปัญญาเป็นเครื่องรักษาแล้วทำไมจะไม่สงบ ทำไมจะไม่แสดงความแปลกประหลาดอัศจรรย์ให้เห็น เพราะพระพุทธเจ้าทรงได้รับความอัศจรรย์มาแล้วจากวิธีการเหล่านี้

นี่ละเราให้ค้นหาซิ สมาธิอยู่ที่ไหนก็จะให้เห็น อ้อ สมาธิเป็นอย่างนี้ ให้มันขัดในหัวใจเจ้าของซิ ปัญญา เข้าปัญญาขึ้นใด ไม่ต้องบอกไม่ต้องถามใครละ ลงได้ปรากฏขึ้นในใจแล้วเป็น สนฺทสิริโกๆ เรื่อยไปเลย นั่นท่านหาความสะดวกสบายๆ สบายให้ๆ

บุคคลสัปายะ เพื่อนฝูงไม่ขัดไม่แย้งกันเรื่องทฐิมานะ การประพฤติปฏิบัติลงรอยกัน เพื่ออรรดเพื่อธรรมด้วยกัน นี่คำว่าบุคคลสัปายะ จะหมายถึงอะไรเป็นส่วน

มาก ก็หมายถึงเพื่อนฝูงที่ไปด้วยกันอยู่ด้วยกัน นั่นจะเป็นสำคัญ ประชาชนมีก็เป็นบางกาลบางเวลาเท่านั้น ไม่สำคัญยิ่งกว่าบุคคลสัปปายะคือเพื่อนอันเดียวกัน นี่สำคัญมาก

อาวาสสัปปายะ ที่อยู่ ที่อยู่ที่ไหนท่านก็บอกไว้แล้ว รุกขมूलเป็นที่หนึ่ง จากนั้นก็เป็นอันดับ ๒ อันดับ ๓ ไป นี่มีแต่คำว่า สัปปายะๆ คือความสะดวกสบายสำหรับการบำเพ็ญนะ ไม่ใช่สะดวกสบายในการหลับการนอนการอยู่แบบโลกๆ เขา นี่เราอยู่แบบธรรม อิริยาบถทั้งสี่เป็นอิริยาบถของนักบวชแบบธรรม เราจึงต้องอยู่แบบนี้

นี่ละการที่จะมาอยู่แบบนี้มาทำแบบนี้ ต้องพิจารณาพิจารณาพระโอวาทของพระพุทธเจ้าให้ถึงใจนะ อย่าสักแต่ว่าฟังเฉยๆ มันไม่ถึงใจ พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่โลกแสดงด้วยความถึงพระทัยจริงนะ ไม่ได้พูดเล่นๆ นี่ พวกเราฟังมันฟังแบบเล่นๆ คนหนึ่งพยายามเอาน้ำเทลงในหม้อของเรา หม้อน้ำเรามันคว่ำลงเอากันขึ้น เอาอะไรมาเทใส่มันก็ไม่เข้าซิ เอาน้ำมหาสมุทรมาเทมันก็ไหลออกหมดนั่นแหละ จะทำอะไรที่ตรงไหนกลัวแต่จะเลยธรรมพระพุทธเจ้าไป หากเทไม่มีอะไรรับมันก็อย่างนั้นละไม่เกิดประโยชน์อะไรเลย ให้พากันตั้งอกตั้งใจประพฤติปฏิบัติ

ขอให้สังเกตร่องรอยของพระองค์ให้ดีนะ สังเกตร่องรอยพระพุทธเจ้านั้นละสำคัญ ร่องรอยที่ท่านแสดงไว้คืออะไร ธรรมทุกบททุกบาท วินัยก็ให้เคารพ ธรรมก็ให้เคารพทุกบททุกบาท ใช้ความสังเกตด้วยดีนั้นละ เราจะไม่ผิดหวัง จะเจอความจริงที่พระพุทธเจ้าทรงเจอมาแล้วโดยไม่ต้องสงสัย

วันนี้ก็แสดงเพียงเท่านั้นละ เอาละ ขอความสวัสดิ์จึงมีแก่ท่านทั้งหลายทุกๆ องค์